

Introitus:

²⁹ Hle, Bůh při člověku udělá všechny tyto věci dvakrát i třikrát, ³⁰ aby odvrátil jeho duši od jámy, aby byl osvícen světlem živých. Jóbova kniha 33:29-30

Čtení ze Staré smlouvy:

Pojďte, navraťme se k Hospodinu, protože on rozsápal, *on* nás i vyléčí. Zranil, *on* nás i obváže. ² Po dvou dnech nás oživí, třetího dne nám dá povstat, abychom žili před ním.

³ Poznejme, usilujme poznat Hospodina! Vyjde jistě jako jitřenka, přijde k nám jako déšť, jako jarní déšť, *kteřý* zavlažuje zemi. Ozeášovo proroctví 6:1-3

Čtení z epištol:

Připomínám vám, bratři, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, v němž stojíte ² a skrze něž jste i zachraňováni, držíte-li se *ho tak*, jak jsem vám *je* zvěstoval — ledaže byste uvěřili nadarmo. ³ Předal jsem vám především *to*, co jsem také *sám* přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem, ⁴ byl pohřben a třetího dne byl vzkříšen podle Písem, ⁵ zjevil se Kéfovi a potom Dvanácti. ⁶ Dále se zjevil více než pěti stům bratří najednou; většina z nich doposud žije, někteří však *již* zemřeli. ⁷ Potom se zjevil Jakobovi a potom všem apoštolům. ⁸ Naposledy ze všech, jako nedochůdčeti, zjevil se také mně.

1. dopis Pavlův Korintským 15:1-8

Čtení z evangelia:

³¹ Právě v tu hodinu přišli někteří farizeové a řekli mu: „Vyjdi a jdi odtud, protože Herodes tě chce zabít.“ ³² *On* jim řekl: „Jděte a řekněte té lišce: Hle, vyháním demony a uzdravuji dnes i zítra, a třetího *dne* dokonám.“ ³³ Avšak dnes, zítra i pozítří musím pokračovat v cestě, neboť není možné, aby prorok zahynul mimo Jeruzalém. Lukášovo evangelium 13:31-33

Všímáte si, co ty tři texty spojuje? Vlastně i ten úplně úvodní (introitus). Co mají společného? To počítání: dva, tři... Proto se dnes ponoříme do biblické souvislosti čísel:

Třetího dne aneb Jiný význam čísel

Co chvíli se stane, že jsou lidé popotahováni za to, co se nestalo. Dva vysocí úředníci státu, pánové Kula a Steiner, byli po dvou letech zproštěni obvinění za údajně nevýhodný nákup kněžského semináře ve Vidnavě pro stát.¹ Jejich konání nezpůsobilo žádnou škodu pro Českou republiku, přesto museli opustit své zaměstnání, byli obtěžováni výslechy a platili za obhájce. A teď se přišlo na to, že naprosto zbytečně.

Ježíš na rozdíl od nich nebyl osvobozen, ale o Velikonocích odsouzen k smrti v procesu s velmi nejasnými obviněními. A ta se - mimo jiné - týkala slov o pádu chrámu a jeho obnovení ve třech dnech. Před veřejností i soudem mu nesmírně přitížilo tvrzení, které se opakovalo v oficiální i lidové verzi. Jak popisuje evangelista Matouš (26:59-62) „Velekněží, [*starší*] a celá velerada hledali proti Ježíšovi křivé svědectví, aby ho mohli odsoudit k smrti, ale nenašli, ačkoli předstoupilo mnoho křivých svědků. Nakonec předstoupili dva [*křiví svědkové*] a řekli: „Tento *člověk* říkal: **Mohu zbořit Boží svatyni a ve třech dnech [*ji*] vybudovat.**“ Lidová verze je zapsaná v Markově verzi evangelia (15:27-30) je z ukřížování, když už náš Pán lapał po dechu: „Spolu s ním byli ukřížováni dva lupiči, jeden po pravici a druhý po jeho levici. [*Naplnilo se Písmo, které praví: ‚Byl započten mezi bezzákonné.‘*] A kolemjdoucí ho uráželi, potřásali hlavou a říkali: „**Ó, ty, který boříš svatyni a ve třech dnech *ji* stavíš!** Sestup s kříže a zachraň se!“

¹ Viz: <http://www.novinky.cz/domaci/327863-totalni-blamaz-policie-a-zalobce-dva-roky-stihali-nevinne.html>

Ježíš opravdu tato slova řekl. Zapsal to apoštol Jan (2:19-22): „Zbořte tuto svatyni, a **ve třech dnech ji postavím**.“ Židé mu na to tedy řekli: „Tato svatyně byla budována čtyřicet šest let, a ty ji postavíš ve třech dnech?“ On však mluvil o svatyni svého těla. Když byl *potom* vzkříšen z mrtvých, vzpomněli si jeho učedníci, že toto říkal, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš řekl.”

Jasně, my už taky víme, že tento detail patřil ne k jeruzalémskému chrámu, ale ke skutečnosti vzkříšení. A taky víme, že Pán Ježíš o vzkříšení mluvil dokonce třikrát na své cestě k utrpení těmito slovy: „Když Ježíš vystupoval do Jeruzaléma, vzal si stranou dvanáct [učedníků] a cestou jim řekl: „Hle, vystupujeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a učitelům Zákona. Odsoudí ho k smrti a vydají pohanům, aby se *mu* vysmáli, zbičovali ho a ukřižovali; a **třetího dne bude vzkříšen**.” (Matoušovo evangelium 20:17-19; 16:21 a 17:9 a 23)

Proč to Ježíš dělal? Je číslo tři magické? ² Chtěl citovat nějaké prorocké knihy? Citoval proroka Ozeáše? Předně víme, že počítání dva-tři je hebrejské rčení, jímž Hebrejové nutně nechtěli vyjádřit úplně přesný údaj, ale také naléhavost, rychlost, sekvenci, následnost. Jak se to u nás říká, když chceme říct, že věci následovaly vzápětí po sobě? „Šlo to raz-dva...” nebo „Než bys řekl švec!” či „Udělat to, než by pět napočítal...” „Co by dup!” a „Na-to-tata...” ³

Tak nějak mělo znít to hebrejské rčení: Když se řekne **dva dny**, říká se tím **zkrátka** (jako například v knize Soudců 11:4) A když se přidá hned nato číslovka **tři**, pak to má ještě umocnit naléhavost, má se tím říci, že **zanedlouho, rychle** se Pán Bůh zastane svých milých.⁴ Jde tedy o umocnění důrazu, vyjádření neodvratnosti, souvislosti dějů, jistoty směřování k cíli. Jedno patří ke druhému, zapadá to do sebe a vše rychle směřuje k cíli. Přemýšlí tak Židé až dodnes? Ano. V Talmudu najdeme v traktátu Sanhedrin (97a) vyjádření, které přidává naději! ⁵ A užívá citátu z proctví Ozeášova.

Abychom to pochopili, měli jsme i my v úvodních čteních stejné slovo od proroka Ozeáše (6:2), kde čteme: „Po dvou dnech nás oživí, třetího dne nám dá povstat, abychom žili před

² Měli bychom se pak věnovat Kabale? Židovské tajemné moudrosti?

³ Viz: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7964>

⁴ Příklady pro toto myšlení v číslech jsou zde: Pán Bůh říká: „Ačkoliv jsem vám odepřel déšť, když byly ještě tři měsíce do sklizně, na jedno město jsem déšť seslal a na druhé jsem ho neseslal. Na jedno pole přšelo a pole, na které nepršelo, uschlo. Dvě, tři města se potácela k jinému městu, aby se (lidé) napili vody, avšak nenasytili se. A přece jste se ke mně nenavrátili, je Hospodinův výrok.” (Amosovo proctví 4:8n) Nebo v případě pomsty nad Jezábel, když se Jéhu „Podíval na okno a zavola! Kdo je se mnou, kdo? Vyhlédli k němu dva nebo tři dvorní úředníci. Řekl: Shod'te ji...” (2. kniha Královská 9:32-33) a do třetice: „Pijavice má dvě dcery: Dej! Dej! Jsou tři věci, které se nenasytí, čtyři neřeknou: Dost!: Podsvětí, neplodné lůno, země, která se nenasytí vodou, a oheň, jenž neřekne: Dost!”

⁵ Viz: Talmud, Sanhedrin, fol. 97a

Rav Katina řekl: „Svět potrvá šest tisíc let a [potom] bude jeden [tisíc let] opuštěný, neboť je psáno: A povznesen bude Pán samotn v den onen.“ Abaje řekl: „Bude opuštěný dva [tisíce let], neboť je psáno u Ozeáše: „**Oživí nás po dvou dnech, v den třetí nám dá povstat a budeme žít před Ním.**”

[Barajta] učí v souladu s názorem rava Katiny: Tak jako je sedmý rok v sedmiletí jedním rokem [odpočínutí] ze sedmi let, rovněž [v dějinách] světa bude jedno tisíciletí v sedmitisíciletí tisíci lety [odpočínutí], neboť je psáno: A povznesen bude Pán samotn v den onen a dále je psáno: Žalm, píseň ke dni šabat, [což znamená], že celý ten den je šabatem, a dále je psáno: Vždyť tisíc let je ve Tvých očích jako den včerejší, když přešel... (Žal 90:4) (Více zde: <http://talmud.webnode.cz/seder-nezikin/sanhedrin/a96b-97a/>)

ním." Pokud Pán Ježíš citoval tohoto proroka (a nepoužíval jen hebrejské rčení), pak se tímto Ozeášovým citátem odvolával k naději, k Boží milosti. Hospodin totiž přes Ozeáše zve Izrael svou dobrotou! A to přes mnohý hřích vyvoleného lidu.

Ozeášovo slovo nemluví o Ježíši, ani obecně o Mesiáši. Mluví o Izraeli. Mluví o zpronevěřilém lidu, nad nímž co chvíli Ozeáš lomí rukama. Hned po našem textu (6:4) si vzdychá Hospodin Ozeášovými ústy, co ještě má pro svoje lidi udělat... Jejich věrnost je jako ranní rosa. Vypaří se s prvními paprsky tepla. O Boží dobrotě a přízni přemýšlejme ještě chvíli. Pak se vrátíme ke třem dnům Ježíšovým.

Vyprávěl mi jeden známý příběh svého příbuzného. Když příbuzný začínal podnikat, přemluvil jej obchodní partner ke koupi třech *hovnocuců*: „Kupte je, nemůžete prodělat!" Nechal se přemluvit a koupil je. A dodnes nazývá toho obchodního partnera andělem. To proto, že tentýž den, co je koupil, je také prodal, ale za dvojnásobnou cenu. A tak začalo nepochopitelné požehnání. Příbuzný však spadl do hříchu, rozvrátil rodinu, ale nepřestal říkat, že má to požehnání, protože se mu obchodně daří. A když jej Bůh netrestá, tak jistě nechýbuje ani ve svém zcela nepochopitelném záměru jít za pozemským štěstím! Opustil tedy ženu, děti, jedno z nich postižené! Jak hluboko se vrylo přesvědčení, že Bůh nás k pokání vede jen neštěstím! Jako bychom nevěděli, že je psáno: „Či snad pohrdáš bohatstvím jeho dobroty, shovívavosti a velkomyslnosti, a neuvědomuješ si, že dobrotivost Boží tě chce přivést k pokání?" (Pavlův dopis Římanům 2:4 a také 2. Petrův dopis 3:9)

Poprvé

jsem tím chtěl říct, že je třeba počítat opatrně. S Boží dobrotou a láskou souvisí pozvání k návratu, k pokání. Nemusí přijít střelba do davu, nemusí přijít násilí, bolest a trápení. Bůh pravidelně přitahuje člověka pravidelnou dobrotou. To je hlavní důvod ke společenství s Bohem!

To říká i ten úplně úvodní text. V němž Jóbův přítel Elihu říká Jóbovi: „Proč proti němu vedeš při? Že neodpovídá vždy lidskými slovy? Vždyť Bůh promluví jednou i podruhé, *ale člověk to nezpozoruje.*" To je Jóbova kniha 33:13n. A pokračuje: „Hle, Bůh při člověku udělá všechny tyto *věci dvakrát i třikrát*, aby odvrátil jeho duši od jámy, aby byl osvětlen světlem živých." (Jóbova kniha 33:29-30) A tak nakonec s Elihu a Jóbem můžeme vědět, že Pánu Bohu není blízké: „Třikrát a dost!" To není jeho řešení! Číslovkami není stanovena mez, ale je naopak zdůrazněno, že Bůh člověka zachraňuje zas a zas. Pán Bůh své dílo pro naši spásu dělá opakovaně, trpělivě, cílevědomě. On to s námi nevzdal! Takový je to Bůh!

Podruhé

říkám, že pokud Ježíš volně citoval proroka Ozeáše a spíše zmiňoval tradici, pak třetí den není otrocky odpočítaným dnem. Nabízí se otázka: Vstal potom Kristus skutečně třetí den? Jistě! Vstal! Pán Bůh je tak skvělý, že jeho Syn skutečně vstal třetí den. Pátek vzal jen večerem a neděli jen nocí a svítáním, ale byly to tři dny. Můžeš mu věřit! Text z epištoly se opírá o toto tvrzení velmi pevně a to je nejstarší text Nové smlouvy! Pán Ježíš dokončil svoje dílo v Galileji a v Judsku, jak vzkázal Herodovi. Došel až k oběti. A třetího dne také dokončil ještě jinak - vzkříšením! Mělo to spád, souslednost, řád a je to spolehlivé!

Ale zároveň mu můžeš věřit, když říká, že přijde brzo a ještě tu není. Nepočítat dny, nevypočítávat den příchodu Páně, to neznamená ztratit obzor. Rabíni v Talmudu říkají, že

vypočítáváním se ten den *oddaluje*.⁶ Nestaráme se o dnešek, ale vypočítáváme den příchodu? Někdy se říká, že církev ztuhla v instituci, když si uvědomila, že Pán *nepřijde* tak brzo. Abychom neztuhli, máme přijmout dnešek. Žít dnes pro svého Pána v úžasném kosmu, v kousku přírody, v textech Písma, ve společenství nedokonalých Kristových dětí. Dnes se nám Bůh dává, dnes je neopakovatelný den života a dnes je Pán jiskřivě blízko. Čekání může být stále čerstvé a plné naděje. Naše spása má spád, jsou to sekvence událostí, jde to jedno za druhým - a platí stále: Pán jistě přijde!

Na cestu:

„Bratrská láska ať zůstává. Nezanedbávejte pohostinnost; vždyť skrze ni někteří nevědomky pohostili anděly. Pamatujte na vězně, jako *byste* byli uvězněni s *nimi*; *na* ty, kteří jsou trápeni, jako *ti*, kteří jsou sami také v těle.

Manželství *ať je* u všech ve vážnosti a manželské lože neposkvrněné, neboť smilníky a cizoložníky bude soudit Bůh. Žijte bez lásky k penězům, spokojeni s tím, co máte; neboť *on* sám řekl: ‚Nezanechám tě, ani tě neopustím;‘ a tak s důvěrou říkejme: ‚Pán *je* můj pomocník, nebudu se bát; co mi udělá člověk?‘

Vzpomínejte na své vůdce, kteří *k* vám mluvili Boží slovo, pečlivě pozorujte, *jaký byl* konec jejich života, a napodobujte *jejich* víru. Ježíš Kristus *je* tentýž včera i dnes, i na věky.

Dopis Hebrejům 13:1-8

⁶ Viz: Talmud, Sanhedrin, fol. 97a

Naši rabíni nás učí: [Stojí psáno:] Vždyť soudit bude Pán svůj lid (...) až spatří, že pominula ruka a není uzavřeného a pozůstalého. Syn Davidův nepřijde, dokud se nerozmnoží udavači. (Jiná verze: Dokud nebude málo učenců. Jiná verze: Dokud z váčku nezmizí [poslední] peruta. Jiná verze: Dokud každý nerezignuje na vykoupění, neboť je psáno: A není uzavřeného a pozůstalého, [což znamená], smím-li to tak říci, jako by Izrael neměl Oporu ani Pomocníka. Neboť rabi Ze'ira, kdykoliv přistihl rabíny, jak se zabývají [výpočtem doby příchodu Mesiáše], říkal: „**Zapřisahám vás, neoddalujte ho! Vždyť jsme se naučili: Tři [věci] přicházejí znenadání: Mesiáš, [ztracený a] nalezený předmět a štír.**“